

**Hallituksen esitys Eduskunnalle liikkeiden ja kiinteistöjen
kunnallisverotusta koskeviksi muutoksiksi verolainsäädäntöön**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kunnallisen harkintaverotuksen epäkohtia lievennettäviksi siten, että harkintaverotusta ei enää sovellettaisi luonnollisten henkilöiden harjoittamaan liiketoimintaan. Kiinteistöjen harkintaverotukseen ehdotetaan muutosta, jonka mukaan asunto-osakeyhtiön tai muun asuntoyhteisön hallitsemien huoneistojen pinta-alasta saisi olla 20 prosenttia nykyisen 10 prosentin asemesta muussa kuin asumiskäytössä ilman, että osaanakaan kiinteistöä voitaisiin soveltaa harkintaverotusta. Lisäksi rakenteilla oleviin asuinkiinteistöihin ehdotetaan sovellettavaksi samoja harkintaverotusta rajoittavia säännöksiä kuin valmiisiin asuinkiinteistöihin.

Esityksessä ehdotetaan myös tappioiden vähentämisoikeutta kunnallisverotuksessa rajoitettavaksi siten, että kunnallisverotuksessa verotettava tulo olisi aina vähintään puolet harkintaverotuksen vahvistetusta tulosta. Lisäksi ehdotetaan luovuttavaksi kiinnitettyjen velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoituksista sekä verovelvollisen liikkeiden jakamisesta kunnallisverotuksessa eri tulolähteiksi.

Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan heti, kun eduskunta on ne hyväksynyt. Niitä sovellettaisiin ensi kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Kunnallinen harkintaverotus on verotusmuoto, joka on peräisin nettotuloon perustuvaa tuloverotusta edeltäneeltä ajalta. Vaikka harkintaverotus on osa kunnallista tuloverotusta, sen varsinainen kohde ei ole verovelvollisen nettotulo vaan hänen liike- tai kiinteistötulolähteenensä. Nykyään harkintaverotuksen päätehtävänä on toimia eräänlaisena kunnallisena takuuverojärjestelmänä, joka ainakin jossain määrin toisaalta turvaa kuntien verotulojen tasaisen kertymisen erityisesti liikkeistä ja toisaalta takaa kunnille tietyn vähimmäisverotulon kiinteistöistä ja liikkeistä.

Harkintaverotukseen liittyvät epäkohdat johtuvat erityisesti sen perusteiden epämääräisyydestä sekä sen soveltumattomuudesta nettotulon verottamiseen perustuvaan tuloverojärjestelmään.

Harkintaverotuksen veroperusteiden epämääräisyys on johtanut epäyhtenäiseen verotuskäytäntöön maan eri osissa ja yritystoiminnan eri aloilla. Harkintaverotuksen maksuunpantavien verojen määrää on myös vaikea ennakoita. Verovelvollisten kannalta tämä ongelma on korostunut erityisesti silloin, kun uusi liike on joutunut ensi kerran harkintaverotuksen kohteeksi viiden vuoden harkintaverotusvapauden jälkeen. Koska täsmälliset harkintaverotusperusteet puuttuvat laista, harkintaverotuksen maksuunpantavien verojen määrä ratkeaa usein lopullisesti vasta valitusasteissa. Harkintaverotuk-

sesta tehdäänkin vuosittain runsaasti verovalituksia, joista suuri osa koskee pelkästään veron määrää. Erityisesti pienten liikkeiden harkintaverotuksessa ongelmia on aiheutunut myös ammatti- ja liiketoiminnan välisestä rajauksesta, koska ammattitoimintaan ei sovelleta harkintaverotusta.

Koska harkintaverotus ei ole nettotuloon perustuva verotusmuoto, sen perusteella maksuunpantu vero on luonteeltaan yrityksille lähinnä kustannus, joka vähennyskelvottamana on omiaan lisäämään myös valtionveron määrää. Myös eri verovuosina epätasaisesti tuloa tuottaneen yrityksen kunnallisverot ovat yrityksen nettotuloon verrattuna heikkojen vuosien harkintaverotuksen vuoksi suuremmat kuin sellaisella yrityksellä, joka on vastaavana aikana tuottanut niin hyvän tuloksen, ettei harkintaverotusta ole sovellettu.

Harkintaverotuksen merkitystä kunnallisena takuuverona on viime vuosina heikentänyt tappioiden vähennysoikeus, joka mahdollistaa eräissä tapauksissa jopa koko kunnallisverotuksen, myös harkintaverotuksen, välttämisen. Samansuuntainen vaikutus on erityislakeihin perustuvilla veronhuojennuksilla.

Harkintaverotukseen liittyvien useiden epäkohtien vuoksi verovelvolliset ovat vaatineet harkintaverotuksesta luopumista kokonaan ottaen huomioon, että sen avulla kunnat keräävät keskimäärin vain noin 2 prosenttia kaikista verotuloistaan. Myös harkintaverotuksen epäkohtien poistamista on vaadittu. Sitä vastoin elinkeinoelämää edustavat järjestöt ovat suhtautuneet varauksellisesti ja osittain torjuvasti niihin uusiin verotusmalleihin, joita on esitetty harkintaverotuksen tilalle.

Kunnat puolestaan ovat vastustaneet harkintaverotuksesta luopumista, koska sen avulla on voitu taata niille tietyt vähimmäistulot liikkeistä ja kiinteistöistä. Kunnat ovat myös korostaneet sitä, että harkintaverotuksen koko maata ajatellen verrattain vähäisestä kunnallistaloudellisesta merkityksestä huolimatta sen avulla kerättävien verotulojen määrä on eräissä kunnissa huomattava. Harkintaverotuksen poistaminen siirtäisi liikkeiden ja kiinteistöjen verorasitusta veroäyriin hinnannousun muodossa kunnan muiden veronmaksajien kannettavaksi.

Koska harkintaverotuksesta luopuminen ei ole kunnallistaloudellisista syistä ainakaan tässä vaiheessa mahdollista, tässä esityksessä on lähdetty siitä, että harkintaverotus säilytetään perusteiltaan nykyisellään. Samalla eräisiin siihen

liittyviin epäkohtiin on ehdotettu muutoksia, joiden kokonaisvaikutus säilyttäisi harkintaverotuksin kerättävien verotulojen määrän suunnilleen nykyisenä.

Nyt ehdotetut muutokset eivät sellaisenaan lisää harkintaverotuksen yhtenäisyyttä tai paranna sen ennustettavuutta. Näiden epäkohtien samoin kuin järjestelmän valitusalttiuden poistaminen edellyttäisi harkintaverotusperusteiden nykyistä huomattavasti täsmällisempää määrittelyä laissa. Yleistä kannatusta saavuttanutta ratkaisumallia siitä, miten harkintaverotusperusteita voitaisiin uudistaa tai täsmentää, ei ole kuitenkaan löytynyt. Osasyys tähän saattaa olla se, että harkintaverotuskäytäntö on viime vuosina jossain määrin yhtenäistynyt ja siihen kohdistunut arvostelu tästä syystä vähentynyt. Kiinteistöjen harkintaverotuksessa tämä on seurausta verohallituksen yhtenäistämisohjeista. Liikkeiden harkintaverotusta taas on yhtenäistänyt korkeimman hallinto-oikeuden omaksuman linjan vakiintuminen ja toimialoittein sovellettuja keskimääräisiä harkintaverotusprosentteja koskevien tilastotietojen saattaminen julkisuuteen Harkintaverotustoimikunnan mietinnössä (komiteamietintö 1980: 35). Tätä kehitystä saattaisi edistää se, että verohallitus antaisi yhtenäistämisohjeet myös liikkeiden harkintaverotuksesta. Lisäksi harkintaverotuksen yhdenmukaisuuden kannalta kiinteistöjen verotusarvojen saattaminen ajan tasalle on tärkeää. Tähän liittyvät myös vesivoimalaitosten verotuksessa ilmenneet epäkohdat, joita parhaillaan selvitetään erikseen. Tämän vuoksi niihin ei ole tässä yhteydessä puututtu.

1.2. Keinot

Verotuslain 72 §:n harkintaverotusta koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että harkintaverotusta ei voitaisi enää soveltaa luonnollisen henkilön tai erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän harjoittamaan liiketoimintaan. Tällä tavoin voitaisiin kuntien verotuloja merkittävästi vähentämättä poistaa harkintaverotuksen piiristä suuri osa pienistä liikkeistä, joiden omistajat ovat kokeneet harkintaverotuksen epäkohdat kaikkein voimakkaimpina. Muutos helpottaisi käytännön verotustyötä myös sen vuoksi, että se lieventäisi niitä tulkintaongelmia, jotka liittyvät liike- ja ammattitoiminnan väliseen rajaukseen.

Kiinteistöjen harkintaverotusta koskeviin säännöksiin ehdotetaan muutosta, joka alentaisi asuntoyhteisöjen harkintaverotusvapauden edellyttämän pinta-alan asumiskäyttöosuuden 90 prosentista 80 prosenttiin. Lisäksi harkintaverotusta ei sovellettaisi sellaisiin rakenteilla oleviin asuinkiinteistöihin, jotka valmistuttuaan olisivat harkintaverotuksen ulkopuolella. Myös nämä muutokset yksinkertaistaisivat verotusta.

Harkintaverotuksen yhdeksi epäkohdaksi todettiin edellä se, että sen verotuloja tasaava vaikutus on viime vuosina vähentynyt, koska tappioiden vähennysoikeus mahdollistaa eräissä tapauksissa harkintaverotuksen välttämisen jopa kokonaan. Näin saattaa käydä niissä tapauksissa, joissa liikkeen tulos ennen tappioiden vähentämistä on niin hyvä, ettei harkintaverotusta voida toimittaa, vaikka kunnallisverotuksessa tappioiden vähentämisen jälkeen ei jäisi lainkaan verotettavaa tuloa. Jos taas harkintaverotus on toimitettu, tappion on voinut vähentää harkitusta määrästä aina laskelman mukaisen tulon määrään saakka. Samansuuntainen verotuloja vähentävä vaikutus on ollut erityislakeihin perustuvilla veronhuojennuksilla, koska oikeuskäytännössä on katsottu, ettei harkintaverotuksella saa mitätöidä huojennusten vaikutusta kunnallisverotuksessa. Tappion-tasauslain sääntö ja oikeuskäytännössä veronhuojennusten suhteen omaksuttu käytäntö soveltuvat kuitenkin huonosti harkintaverotuksen takuuveroluonteeseen, jonka mukaan kunnan tulisi aina saada yrityksiltä tietty vähimmäisverotulo.

Edellä mainitun epäkohdan lieventämiseksi tappion-tasauksesta tuloverotuksessa annettua lakia (362/68) ehdotetaan muutettavaksi siten, että tappioita saisi kunnallisverotuksessa vähentää todellisen tulon määrään asti, mutta enintään niin paljon, että verotettavaksi tuloksi jäisi vähintään puolet harkintaverotuksen vahvistetusta tulosta. Tulona, jonka perusteella ratkaistaisiin onko harkintaverotus toimitettava pidettäisiin tuloa, josta on vähennetty tappio. Sitä vastoin veronhuojennuslakeihin ja niiden perusteella syntyneeseen käytäntöön ei tässä yhteydessä ehdoteta muutoksia, koska veronhuojennuslainsäädännön suhde harkintaverotukseen on syytä ratkaista kunkin lain kohdalta erikseen niitä uudistettaessa.

Esityksessä ehdotetaan myös elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia (360/68) muutettavaksi siten, että verovelvollisen liiketoiminnan jatkamisesta kunnallisverotuksessa eri tulo-

lähteiksi luovutaan. Koska kunnallisverotuksessa tappiot saadaan vähentää vain samassa tulolähteessä, jossa ne ovat syntyneet, tämä uudistus lisäisi tappioiden vähentämisoikeutta ja lieventäisi eräissä tapauksissa edellä selostetun tappion-tasauslain muutoksen vaikutusta. Toisaalta tulolähdejaon poistaminen saattaisi merkitä verotulojen vähentymistä eräissä kunnissa. Tulolähdejakoa koskeva uudistus ei kuitenkaan yleisesti merkitsisi suurta muutosta veronsaajien kannalta, koska useimmat liikkeet ovat jo nykyään muodastaneet kukin vain yhden tulolähteen ja koska verotulot jaettaisiin joka tapauksessa kunnille samojen säännösten mukaan kuin tähänkin asti. Myös ehdotettu tappion-tasauslain muutos takaa sen, ettei koko liikkeen kunnallisverotuksessa verotettava tulo alita tiettyä vähimmäismäärää.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi kiinnitetyjen velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoituksesta kunnallisverotuksessa. Säännös on menettänyt merkitystään erityisesti sen jälkeen, kun oikeuskäytännössä on katsottu velka kiinnittämättömäksi, jos kiinnitys on annettu vastavakuudeksi takaajalle. Rajoitusta on ollut näin ollen helppo kiertää. Rajoituksella ei ole ollut myöskään merkitystä harkintaverotusta sovellettaessa.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Harkintaverotuksen yleisistä edellytyksistä ja toimittamisesta säädetään verotuslain 72 §:n 1 momentin 4 kohdassa sekä 2—4 momentissa. Lain mukaan tulo on vahvistettava harkintaverotuksin, jos kunnallisverotusta toimitettaessa havaitaan, että liikkeestä tai muusta kiinteistöstä kuin varsinaisesta maatalouskiinteistöstä saatu todellinen tulo on jäänyt kiinteistön tai liikkeen laatuun ja laajuuteen nähden niin vähäiseksi, ettei sitä voida hyväksyä kunnallisveron suorittamisen perusteeksi, tai jos tuloa ei ole jäänyt lainkaan. Verolautakunnan on tällöin harkittava se kohtuullinen määrä, jonka perusteella verotus on toimitettava ottaen huomioon laissa tarkemmin säädetty arviointiperusteet. Niitä ovat muun muassa kiinteistön ja liikkeen laatu ja laajuus, kiinteistön tuottavuus ja käyttötarkoitus, liikkeen tuottavuus, toimiala, vuosivaihto, aikai-

sempien vuosien tuotto, varallisuusasema sekä toiminnan jatkuvuus. Harkintaverotusta ei ole sovellettava liikkeen tuloon viitenä ensimmäisenä vuotena sen perustamisesta lähtien eikä kiinteistöön, jota käytetään verovelvollisen tai tämän perheen asumiseen taikka vapaa-ajan viettoon. Myöskään asunto-osakeyhtiön tai muun asuntoyhteisön omistamaan tai hallitsemaan asuinkiinteistöön ei sovelleta harkintaverotusta, jos huoneistojen pinta-alasta vähintään 90 prosenttia on asumiskäytössä. Muussa tapauksessa harkintaverotusta sovelletaan siihen kiinteistön osaan, joka on muussa kuin asumiskäytössä. Harkintaverotuksen toimittamisen yhteydessä verovelvolliselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei hän ole veroilmoituksessaan ilmoittanut luopuvansa tästä mahdollisuudesta.

Käytännössä kiinteistöjen harkintaverotus on toimitettu vahvistamalla tuloksi tietty prosenttiosuus kiinteistön verotusarvosta. Liikkeiden harkintaverotuksessa verotusperusteina ovat taas olleet yleensä liikkeen liikevaihto ja liikekiinteistöjen verotusarvot tai jälleenhankinta-arvot. Erityisaloilla on verotusperusteena liikevaihdon asemesta saatettu käyttää taseen korjattua loppusummaa tai myyntikatetta.

Tappioiden vähentämistä koskeva pääsääntö sisältyy tappiointasauksesta tuloverotuksessa annetun lain 4 §:ään, jonka mukaan kunnallisverotuksessa tappiot saadaan vähentää tappion tuottaneen tulolähteen tulosta tappiovuotta seuraavan 5 verovuoden aikana sitä mukaa kuin tuloa kertyy ja siinä järjestyksessä kuin tappiot ovat syntyneet. Lain 10 §:n mukaan tulona, jonka perusteella ratkaistaan, onko harkintaverotus toimitettava, pidetään tuloa, josta ei ole vähennetty tappiota.

Harkintaverotusta koskevia säännöksiä sisältyy myös veronhuojennuslakeihin. Niinpä investointivarauslain (1094/78) 14 §:n mukaan tulona, jonka perusteella ratkaistaan onko harkintaverotus toimitettava, pidetään tuloa, josta investointivaraus on vähennetty. Säännöksen mukaan investointivaraus voidaan vähentää myös harkinnalla vahvistetusta tulosta, ei kuitenkaan enempää kuin viidennes tästä tulosta. Kehitysaluiden veronhuojennuslaeissa (894/69, 859/70, 1003/75 ja 290/82) on säännös, jonka mukaan harkintaverotusta ei voida soveltaa lakien piirissä oleviin tuontantolaitoksiin ja matkailuyrityksiin niinä vuosina, joina niille myönnetään lakien mukaisia veronhuojennuksia eli niiden toiminnan kymmenenä ensimmäisenä vuotena.

Oikeuskäytännössä on katsottu, että veronhuojennuslainsäädäntöön perustuvat huojennukset ovat ensisijaisia harkintaverotukseen nähden ja ettei harkintaverotuksella näin ollen saa mitätöidä veronhuojennusten vaikutuksia kunnallisverotuksessa.

Liiketulolähdejaosta säädetään elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 2 §:ssä. Sen mukaan verovelvollisen jokainen itsenäinen liike ja ammatti muodostaa erillisen tulolähteen, jonka tulos on vahvistettava erikseen.

Kiinnitettyjen velkojen korkojen vähentämistä kunnallisverotuksessa koskevat säännökset sisältyvät tulo- ja varallisuusverolain 38 §:n 1 momenttiin, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 §:n 2 kohtaan ja velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain 2 §:n 1 momenttiin (973/79). Näiden lainkohtien mukaan kiinnitettyjen velkojen korot saadaan kunnallisverotuksessa vähentää 50 000 markkaan saakka kokonaisuudessaan ja tämän ylittävältä osalta 20 prosenttia.

2.2. Valmisteluvaiheet

Harkintaverotukseen, kiinnitettyjen velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoitukseen ja tulolähdesidonnaisuuteen liittyviä ongelmia ja epäkohtia selvittämään asetettiin joulukuussa 1978 harkintaverotustoimikunta, joka jätti mietintönsä (komiteamietintö 1980: 35) kesäkuussa 1980.

Mietinnössään toimikunta ehdotti kiinteistöjen harkintaverotuksen korvaamista peruskiinteistötulojärjestelmällä ja liikkeiden harkintaverotuksen korvaamista perusliiketulojärjestelmällä, jossa vero määrättäisiin taseen korjatun loppusumman perusteella. Samalla ehdotettiin rajoituksia tappioiden vähennyskelpoisuuteen sekä luopumista liiketulolähdejaosta ja kiinnitettyjen velkojen korkojen vähennyskelpoisuuden rajoituksista.

Harkintaverotustoimikunnan esitysten jatkovalmistelussa ja lausunnoissa esille tulleita ehdotettuun järjestelmään liittyviä erityiskysymyksiä selvitettiin kahteen eri otteeseen erityisessä harkintaverotustyöryhmässä (työryhmämuistiot 1981: VM 28 ja 42). Ehdotettu perusliiketulo- ja peruskiinteistötulojärjestelmä ei kuitenkaan saanut taakseen riittävää kannatusta. Harkintaverotuksen epäkohtien korjaamismahdollisuuk-

sia selvittämään lähinnä nykyjärjestelmän pohjalta asetettiin uusi toimikunta heinäkuussa 1982. Toimikunta luovutti mietintönsä (komiteamietintö 1982: 55) valtiovarainministeriölle marraskuussa 1982. Tämä esitys perustuu edellä mainitun toimikunnan tekemiin ehdotuksiin.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Liikkeiden harkintaverotus on tuottanut kunnille tuloa 361 miljoonaa markkaa vuonna 1977, 286 miljoonaa markkaa vuonna 1978, 312 miljoonaa markkaa vuonna 1979 ja 335 miljoonaa markkaa vuonna 1980. Liikkeiden harkintaverotuksella on kerätty 20—30 prosenttia liikeäyreistä ja noin 2 prosenttia kaikista äyreistä. Harkintaverotusta on viime vuosina sovellettu noin 15 000 liiketoimintaa harjoittavaan verovelvolliseen. Kiinteistöjen harkintaverotuksesta ei ole tilastotietoja saatavissa.

Esitykseen sisältyvistä harkintaverotusjärjestelmään ehdotetuista muutoksista tappioiden vä-

hentämisoikeutta koskevalla ehdotuksella olisi kuntien verotuloja lisäävä vaikutus. Muut ehdotetut muutokset eli luonnollisten henkilöiden liiketoiminnan jättäminen harkintaverotuksen ulkopuolelle, asuinkiinteistöjen ja asuntoyhteisöjen harkintaverovapauden laajentaminen, liikutulolähdejaon poistaminen ja kiinnitettyjen velkojen korkojen vähennyskelpoisuuden rajoituksista luopuminen merkitsisivät sitä vastoin kukin vähäistä pienenemistä kuntien verotuloissa. Muutosten yhteisvaikutuksen voidaan arvioida olevan vuotta 1984 silmällä pitäen kunnallistaloudellisesti neutraali.

Esitykseen sisältyvistä ehdotuksista erityisesti luonnollisten henkilöiden liiketoimintaa ja asuntoyhteisöjä koskevat muutokset vähentäisivät verotustyötä. Tämän suuntainen vaikutus olisi myös liiketulo-lähdejako ja kiinnitettyjen velkojen korkoja koskevilla muutoksilla. Muutosten voidaan myös olettaa vähentävän verovalituksia. Luonnollisten henkilöiden harjoittaman liiketoiminnan vapauttaminen harkintaverotuksesta vähentäisi noin 1 500 niiden verovelvollisten lukumäärää, joihin on voitu soveltaa harkintaverotusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Verotuslaki

72 §:n 2 momentti. Tähän lainkohtaan liittäisiin säännös, jolla luonnollisten henkilöiden ja erillisinä verovelvollisina verotettavien kotimaisten kuolinpesien harjoittama liiketoiminta jäisi harkintaverotuksen ulkopuolelle. Yhtymiin, myös sellaisiin, joiden tulo ja varallisuus on tulo- ja varallisuusverolain 15 §:n mukaan jaettava verotettavaksi osakkaiden tulona ja varallisuutena, samoin kuin yhtyminä verotettaviin kuolinpesiin, voitaisiin sitä vastoin edelleenkin soveltaa harkintaverotusta. Muutoksen vuoksi huomattava osa pienistä liikkeistä jäisi harkintaverotuksen ulkopuolelle. Uudistus häivyttäisi myös liike- ja ammatitoiminnan välistä rajaa, jonka selvittäminen verotuksessa aiheuttaa useimmiten ongelmia juuri yksityisyrityksien kohdalla.

72 §:n 3 momentti. Kiinteistöjen harkintaverotuksen rajoituksia koskevaan lainkohtaan

ehdotetaan muutosta, joka merkitsisi asunto-osakeyhtiöiden ja muiden asuntoyhteisöjen joukosta harkintaverotetuiksi nykyistä harvemmin. Nykyisin harkintaverotusta ei sovelleta osaanakaan kiinteistöistä, jos huoneistojen pinta-alasta vähintään 90 prosenttia on asumiskäytössä. Ehdotuksessa tämä prosenttiluku on alennettu 80 prosenttiin, mikä vähentäisi asumiskäytön selvittämistarvetta verotuksen toimittamisen yhteydessä. Lisäksi kiinteistötulon harkintaverotusta ei sovellettaisi kiinteistöön siltä osin kuin sille on alettu rakentaa rakennusta, joka tulisi valmistuttuaan täyttää harkintaverotusvapautta merkitsevään asumiskäyttöön. Sitä vastoin sellaiseen kiinteistöön tai kiinteistön osaan, joka valmiiksi rakennettuna olisi osittain harkintaverotuksen piirissä, voitaisiin rakennusaikanakin soveltaa harkintaverotusta. Rakennustyön aloittamisajankohdan määrittelyssä voitaisiin noudattaa eräistä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain (848/80) 8 §:n 2 momentin ja eräistä talonrakennustöistä suoritettavasta

investointiverosta annetun lain (54/77) 8 §:n 2 momentin säännöstä, jonka mukaan rakentamiseen katsotaan ryhdytyn, elleivät erityiset seikat muuta osoita, kun mahdollisia kaivuutöitä lukuun ottamatta rakennuksen tai rakennelman perustustyöt on aloitettu. Muutoksella estettäisiin se, että kiinteistö, joka rakentamattomana ja valmiiksi rakennettuna olisi harkintaverotuksesta vapaa, joutuisi rakennusaikana harkintaverotuksen kohteeksi. Lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi myös eräitä sanonnallisia muutoksia.

1.2. Elinkeinotulon verottamisesta annettu laki

2 §:n 2 mom. Lainkohtaan ehdotettu muutos merkitsisi sitä, että uudistuksen jälkeen kaikki verovelvollisen harjoittama liiketoiminta muodostaisi yhden tulolähteen. Muut kuin liiketoimintaa palvelevat kiinteistöt sekä henkilökohtaiset tulot ja ammattitulot jäisivät edelleenkin erillisiksi tulolähteiksi. Liiketulolähteistä luopumisesta huolimatta liiketulo jaettaisiin edelleenkin verotettavaksi eri kunnille niiden perusteiden mukaan, joista on säädetty verotuslain 61 §:ssä.

18 §:n 2 kohta. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi kiinnitettyjen velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoitusta kunnallisverotuksessa koskevat säännökset.

30 §:n 4 mom. ja 43 §:n 1 mom. Lainkohdista ehdotetaan poistettavaksi maininta käyttöomaisuudesta saadun luovutushinnan tulouttamisesta verovelvollisen muussa liiketulolähteessä kuin siinä, jossa omaisuus on otettu käyttöön. Säännökset käyvät liiketulolähtejaon poistamisen vuoksi tarpeettomiksi.

1.3. Tulo- ja varallisuusverolaki

38 §:n 1 mom. Lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi kiinnitettyjen velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoituksen poistamisesta johtuva, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ehdotettua 18 §:ää vastaava muutos.

1.4. Velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annettu laki

2 §:n 1 mom. Lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi sama muutos kuin elinkeinotulon verot-

tamisesta annetun lain 18 §:ään ja tulo- ja varallisuusverolain 38 §:ään.

1.5. Tappiontasauksesta tuloverotuksessa annettu laki

4 §:n 3 mom. ja 10 §. Tappiontasauslain 4 §:ään ehdotetaan lisättäväksi 3 momentti, jonka mukaan silloin, kun tulolähteen verotettava tulo vahvistetaan harkintaverotuksin, tappiota saisi vähentää todellisen tulon määrään saakka, mutta siten, että verotettavaksi tuloksi jäisi kuitenkin aina vähintään puolet harkitusta tulosta. Vähentämättä jäävät tappiot siirtyisivät seuraaville verovuosille. Samalla lain 10 §:ää ehdotetaan siten muutettavaksi, että harkintaverotuksen edellytyksiä ratkaistaessa verotettavana tulona pidettäisiin määrää, josta tappiot on vähennetty. Tämä lainkohta sisältäisi ainoastaan verotuslain 72 §:n 1 momentin 4 kohtaa täydentävän säännöksen siitä, miten harkintaverotuksen edellytykset on arvioitava niissä tapauksissa, joissa tulolähteellä on vähentämättömiä, aikaisemmilta vuosilta vahvistettuja tappioita. Sen sijaan sillä ei olisi merkitystä itse tappion vähentämisen kannalta, vaan tätä koskeva sääntely sisältyisi lain 4 §:n 3 momenttiin.

Seuraava esimerkkitapaus havainnollistaa tappiontasauslakiin ehdotettua muutosta. Liikkeen laskelman mukainen tulo on 300 000 mk ja sille aikaisemmilta vuosilta vahvistetut tappiot 300 000 mk. Liikkeen harkinnalla vahvistettava tulo on 200 000 mk. Jos laskelman mukaisesta tulosta vähennetään aikaisempien vuosien tappiot, jäisi tulokseksi 0 mk, joten kunnallisverotus olisi 10 § huomioon ottaen toimitettava harkintaverotuksena. Tappioiden vähentämisen jälkeen verotettavaksi tuloksi kunnallisverotuksessa täytyy jäädä vähintään puolet harkinnalla vahvistetusta tulosta eli 100 000 mk. Kun laskelman mukainen tulo on 300 000 mk, vähennettäisiin 4 §:n 3 momentin mukaan tappioita tässä tapauksessa siis yhteensä 200 000 mk. Vähentämättä jääneet tappiot, 100 000 mk, saataisiin tappiontasauslain asettamissa aikarajoissa vähentää normaalisti liikkeen myöhempien verovuosien verotettavista tuloista. Jos liikkeen laskelman mukainen tulo olisi 300 000 mk:n sijasta 80 000 mk, saataisiin tappioita vähentää harkinnalla vahvistetusta tulosta vastaava määrä eli 80 000 mk. Seuraaville verovuosille siirtyviä tappioita olisi

tällöin 220 000 mk, ja verotettavaksi tuloksi jäisi 120 000 mk eli yli puolet harkinnalla vahvistetusta tulosta.

Voimaantulosäännös. Liiketulolähdejaon poistamisen johdosta lainkohtaan ehdotetaan säännöstä, joka merkitsisi ennen uudistusta vahvistettujen ja uudistusta sovellettaessa vielä vähennyskelpoisten tappioiden laskemista yhteen ja vähentämistä uuden yhdistetyn liiketulolähteen tappiona.

2 Voimaantulo ja soveltaminen

Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitus saattaa voimaan heti eduskunnan ne hyväksyttyä. Niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

verotuslain 72 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 72 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaista kuin ne ovat, 72 §:n 2 momentti 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (367/68) ja 3 momentti 14 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (388/76), näin kuuluviksi:

72 §

Harkintaverotusta ei sovelleta luonnollisen henkilön tai erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän harjoittamasta liikkeestä saatuun tuloon eikä muusta liikkeestä saatuun tuloon viitenä ensimmäisenä verovuotena liikkeen perustamisesta lukien, mikäli sitä ei voida katsoa perustetun ennestään olemassa olevan liikkeen toiminnan jatkamista varten.

Harkintaverotusta ei myöskään sovelleta kiinteistöön siltä osin kuin sitä käytetään verovelvollisen tai hänen perheensä tahi kuolinpesän tai yhtymän osakkaan taikka tämän perheen asumiseen tai vapaa-ajan viettoon. Asunto-osakeyhtiön, asunto-osuuskunnan, asunto-osakeyhtiöistä annetun lain (30/26) 25 §:ssä tarkoitetun osakeyhtiön tai muun vastaavan yhteisön omistamaan asuinkiinteistöön taikka asuntolainoista, -takuista ja -avustuksista annetun lain (224/49) tai asuntotuotantolain (488/53 ja 247/66) nojalla rahoitettuun vuokratolokiinteistöön ei sovelleta harkintaverotusta, jos huoneistojen pinta-alasta vähintään

80 prosenttia käytetään asumistarkoitukseen. Muussa tapauksessa harkintaverotusta ei sovelleta edellä tarkoitetun kiinteistön siihen osaan, joka on edellä mainitussa käytössä. Tätä säännöstä sovellettaessa katsotaan huoneistoa käytetyn asumistarkoitukseen, jos se on pääasiallisesti tässä käytössä. Harkintaverotusta ei ole myöskään sovellettava kiinteistöön siltä osin kuin sille on alettu rakentaa rakennusta, joka tulee tässä momentissa tarkoitettuun asumiskäyttöön, tai, jos kysymys on asuntoyhteisön omistamasta kiinteistöstä, jonka pinta-alasta vähintään 80 prosenttia tulee mainittuun käyttöön. Tämän momentin säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun edellä tarkoitetun asuntotuotantolainsäädännön nojalla rahoitetusta vuokratolokiinteistöstä saatua tuloa verotetaan liikelunona.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki**elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/68) 2 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 kohta, 30 §:n 4 momentti ja 43 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 30 §:n 4 momentti ja 43 §:n 1 momentti 28 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (1090/78), näin kuuluviksi:

2 §

Verovelvollisen harjoittama liiketoiminta muodostaa yhden tulolähteen. Jokainen itsenäinen ammatti muodostaa erillisen tulolähteen.

18 §

Vähennyskelpoisia ovat myös:

2) elinkeinotoiminnasta johtuneen velan korko, myös silloin, kun korko riippuu liikkeen tuloksesta,

30 §

Menojäännöstä laskettaessa vähentämättä jäänyt osa irtaimesta käyttöomaisuudesta verovuoden aikana saaduista luovutushinnoista ja muista vastikkeista katsotaan verovuoden veronalaiseksi tuotoksi. Mikäli verovelvollinen jatkaa elinkeinotoimintaansa ja tekee todennäköiseksi aikovansa hankkia uutta kuluva käyttöomaisuutta, menojäännöstä laskettaessa vähentämättä jäänyttä erää ei kuitenkaan katsota verovuoden tuotoksi, vaan se vähennetään kahden tai, mikäli sen läänin lääninverovirasto, jonka alueella verovelvollisen kotipaikka on, verovelvollisen hakemuksesta erityisistä syistä niin päättää, useamman seuraavan verovuoden aikana käyttöön otetun kuluva käyttöomaisuuden hankintamenoista. Edellä mainituin tavoin vähentämättä jäänyt erä luetaan sen verovuoden veronalaiseksi tuotoksi, jonka aikana se olisi viimeistään ollut käyttöomaisuuden hankintamenosta vähennettävä.

den veronalaiseksi tuotoksi, jonka aikana se olisi viimeistään ollut käyttöomaisuuden hankintamenosta vähennettävä.

43 §

Mikäli verovelvollinen jatkaa elinkeinotoimintaansa ja tekee todennäköiseksi aikovansa korjata vahingoittuneen käyttöomaisuuden tai hankkia uutta kuluva käyttöomaisuutta, tuloutetaan 34, 36, 37, 38 ja 39 §:ssä tarkoitetusta käyttöomaisuudesta saadut veronalaiset luovutushinnat ja muut vastikkeet poistamatonta hankintamenoa vastaavaa osaa lukuunottamatta vähentämällä ne uuden käyttöomaisuuden hankintamenosta tai vaurioituneen käyttöomaisuuden kuntoon saattamisesta johtuneista menoista. Luovutushinta ja vastike tai niiden osa, joita ei ole edellä mainituin tavoin vähennetty sinä verovuonna, jona käyttöomaisuus on luovutettu, tuhoutunut tai vahingoittunut, eikä kolmena tai, mikäli sen läänin lääninverovirasto, jonka alueella verovelvollisen kotipaikka on, verovelvollisen hakemuksesta erityisistä syistä niin päättää, useampana sitä seuraavana verovuotena, luetaan sen verovuoden tuotoksi, jonka aikana se olisi viimeistään ollut käyttöomaisuuden hankintamenosta vähennettävä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Sitä sovelletaan ensimmäisen keran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki**tulo- ja varallisuusverolain 38 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 38 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

38 §

Kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvan velan korot sekä indeksi- ja kurssitappiot vähentää vain sanotun tulolähteen tuloista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Sitä sovelletaan ensimmäisen ker-
ran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

4.

Laki**velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun
lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa 20 päivänä joulukuuta 1974 annetun lain 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (973/79), näin kuuluvaksi:

2 §

Verovelvollisella on oikeus veronalaisista tuloistaan vähentää elinkeinotoimintaan, maatalouden harjoittamiseen ja muuhun ansiotoimintaan liittyvien velkojen korot sekä indeksi- ja kurssitappiot. Kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvien velkojen korot sekä indeksi- ja kurssitappiot vähentää kuitenkin vain sanotun tulolähteen tuloista. Verovelvollisella tai milloin kysymyksessä ovat puoliset, joihin sovelletaan tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) puolisoita koskevia säännöksiä, puolisoilla yhdessä on lisäksi oikeus vähentää velkojen korkoja sekä indeksi- ja kurssitappioita yhteensä enintään 25 000 markkaa, johon määrään saa sisältyä oman tai per-

heen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen korkojen sekä indeksi- ja kurssitappioiden lisäksi muita korkoja sekä indeksi- ja kurssitappioita enintään 10 000 markkaa. Erityislain nojalla verovapaan omaisuuden hankkimista varten otettujen velkojen korot sekä indeksi- ja kurssitappiot eivät ole verotuksessa lainkaan vähennyskelpoisia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Sitä sovelletaan ensimmäisen ker-
ran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

5.

Laki**tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain 4 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tappiontasauksesta tuloverotuksessa 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (362/68) 10 §, ja*lisätään* 4 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:**4 §**

— — — — —
 Jos tulolähteen verotettava tulo on vahvistettava harkintaverotuksin, tappiota saadaan vähentää kunnallisverotuksessa enintään tulolähteen verotuslain 72 §:n 1 momentin 1—3 kohtien mukaan vahvistettua tuloa vastaava määrä ja ainoastaan niin, että verotettavaksi tuloksi jää vähintään puolet harkintaverotuksin vahvistetusta tulosta.

10 §

Jos tulolähteellä on tässä laissa tarkoitettuja, aikaisemmilta vuosilta vahvistettuja tappioita, harkintaverotuksen edellytyksiä arvioitaessa tu-

lolähteen verotettavana tulona pidetään määrää, josta nämä tappiot on vähennetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Sitä sovelletaan ensimmäisen keran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

Jos verovelvollisella on ennen vuotta 1984 ollut useampia liikelähteitä, joista vahvistetut tappiot ovat tätä lakia sovellettaessa vielä vähennyskelpoisia, nämä tappiot vähennetään tätä lakia sovellettaessa kunnallisverotuksessa niin kuin ne olisivat saman liikelähteen tappiota.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1982

Tasavallan Presidentti
 MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Jermu Laine*

1.

Laki

verotuslain 72 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 72 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 72 §:n 2 momentti 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (367/68) ja 3 momentti 14 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (388/76), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

72 §

Harkintaverotusta älköön sovellettako liikkeestä saatuun tuloon viitenä ensimmäisenä verovuotena liikkeen perustamisesta lukien, mikäli sitä ei voida katsoa perustetun ennestään olemassa olevan liikkeen toiminnan jatkamista varten.

Harkintaverotusta ei myöskään sovelleta kiinteistöön siltä osin kuin sitä käytetään verovelvollisen tai hänen perheensä tahi kuolinpesän tai yhtymän osakkaan taikka tämän perheen asumiseen tai vapaa-ajan viettoon. Milloin on kysymys asunto-osakeyhtiön, asunto-osuuskunnan, asunto-osakeyhtiöistä annetun lain (30/26) 25 §:ssä tarkoitetun osakeyhtiön tai muun vastaavan yhteisön omistamasta kiinteistöstä taikka asuntolainoista, -takuista ja -avustuksista annetun lain (224/49) tai asuntotuotantolakien (488/53 ja 247/66) nojalla rahoitetusta vuokratalo-kiinteistöstä, harkintaverotusta ei sovelleta, jos huoneistojen pinta-alasta vähintään 90 prosenttia käytetään asumistarkoitukseen. Muussa tapauksessa harkintaverotusta ei sovelleta edellä tarkoitetun kiinteistön siihen osaan, joka on edellä mainitussa käytössä. Tätä säännöstä sovellettaessa katsotaan huoneistoa käytetyn asumistarkoitukseen, milloin se pääasiallisesti on tässä käytössä. Tämän momentin säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun edellä tarkoitetun asuntotuotantolainsäädännön nojalla rahoitetusta vuokratalo-kiinteistöstä saatua tuloa verotetaan liiketulona.

Harkintaverotusta ei sovelleta luonnollisen henkilön tai erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän harjoittamasta liikkeestä saatuun tuloon eikä muustakaan liikkeestä saatuun tuloon viitenä ensimmäisenä verovuotena liikkeen perustamisesta lukien, mikäli sitä ei voida katsoa perustetun ennestään olemassa olevan liikkeen toiminnan jatkamista varten.

Harkintaverotusta ei myöskään sovelleta kiinteistöön siltä osin kuin sitä käytetään verovelvollisen tai hänen perheensä tahi kuolinpesän tai yhtymän osakkaan taikka tämän perheen asumiseen tai vapaa-ajan viettoon. Asunto-osakeyhtiön, asunto-osuuskunnan, asunto-osakeyhtiöistä annetun lain (30/26) 25 §:ssä tarkoitetun osakeyhtiön tai muun vastaavan yhteisön omistamaan *asui*kiinteistöön taikka asuntolainoista, -takuista ja -avustuksista annetun lain (224/49) tai asuntotuotantolakien (488/53 ja 247/66) nojalla rahoitettuun vuokratalo-kiinteistöön ei sovelleta harkintaverotusta, jos huoneistojen pinta-alasta vähintään 80 prosenttia käytetään asumistarkoitukseen. Muussa tapauksessa harkintaverotusta ei sovelleta edellä tarkoitetun kiinteistön siihen osaan, joka on edellä mainitussa käytössä. Tätä säännöstä sovellettaessa katsotaan huoneistoa käytetyn asumistarkoitukseen, jos se on pääasiallisesti tässä käytössä. *Harkintaverotusta ei ole myöskään sovellettava kiinteistöön siltä osin kuin sille on alettu rakentaa rakennusta, joka tulee tässä momentissa tarkoitettuun asumiskäyttöön, tai, jos kysymys on asuntoyhteisön omistamasta*

kiinteistöstä, jonka pinta-alasta vähintään 80 prosenttia tulee mainittuun käyttöön. Tämän momentin säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun edellä tarkoitetun asuntotuotantolainsäädännön nojalla rahoitetusta vuokratolokkiinteistöstä saatua tuloa verotetaan liiketulona.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Sitä sovelletaan ensimmäisen keran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/68) 2 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 kohta, 30 §:n 4 momentti ja 43 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 30 §:n 4 momentti ja 43 §:n 1 momentti 28 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (1090/78), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Tässä laissa tarkoitettu tulolähde on verovelvollisen jokainen itsenäinen liike tai ammatti.

Verovelvollisen harjoittama liiketoiminta muodostaa yhden tulolähteen. Jokainen itsenäinen ammatti muodostaa erillisen tulolähteen.

18 §

Vähennyskelpoisia ovat myös:

2) elinkeinotoiminnasta johtuneen velan korko, myös silloin, kun korko riippuu liikkeen tuloksesta, kuitenkin niin, että kiinnitettyjen velkain korot saadaan vähentää kunnallisverotuksessa 50 000 markkaan saakka kokonaan ja tämän määrän ylittävältä osalta 20 prosenttia,

2) elinkeinotoiminnasta johtuneen velan korko, myös silloin, kun korko riippuu liikkeen tuloksesta,

30 §

Menojäännöstä laskettaessa vähentämättä jäänyt osa irtaimesta käyttöomaisuudesta verovuoden aikana saaduista luovutushinnoista ja muista vastikkeista katsotaan verovuoden veronalaiseksi tuotoksi. Mikäli verovelvollinen

Menojäännöstä laskettaessa vähentämättä jäänyt osa irtaimesta käyttöomaisuudesta verovuoden aikana saaduista luovutushinnoista ja muista vastikkeista katsotaan verovuoden veronalaiseksi tuotoksi. Mikäli verovelvollinen

Voimassa oleva laki

jatkaa elinkeinotoimintaansa ja tekee todennäköiseksi aikovansa hankkia uutta kuluva käyttöomaisuutta, menojäännöstä laskettaessa vähentämättä jäänyttä erää ei kuitenkaan katsota verovuoden tuotoksi, vaan se vähennetään kahden tai, mikäli sen läänin lääninverovirasto, jonka alueella verovelvollisen kotipaikka on, verovelvollisen hakemuksesta erityisistä syistä niin päättää, useamman seuraavan verovuoden aikana käyttöön otetun kuluvaan käyttöomaisuuden hankintamenoista. *Vähennys voidaan tehdä myös verovelvollisen toisessa liikelähteessä käyttöön otetun kuluvaan käyttöomaisuuden hankintamenoista.* Edellä mainituin tavoin vähentämättä jäänyt erä luetaan sen verovuoden veronalaiseksi tuotoksi, minkä aikana se olisi viimeistään ollut käyttöomaisuuden hankintamenoista vähennettävä.

43 §.

Mikäli verovelvollinen jatkaa elinkeinotoimintaansa ja tekee todennäköiseksi aikovansa korjata vahingoittuneen käyttöomaisuuden tai hankkia uutta kuluva käyttöomaisuutta, tuloutetaan 34, 36, 37, 38 ja 39 §:ssä tarkoitetusta käyttöomaisuudesta saadut veronalaiset luovutushinnat ja muut vastikkeet poistamatonta hankintamenon vastaavaa osaa lukuun ottamatta vähentämällä ne uuden käyttöomaisuuden hankintamenoista tai vaurioituneen käyttöomaisuuden kuntoon saattamisesta johtuneista menoista. *Vähennys voidaan tehdä myös verovelvollisen toisessa liikelähteessä käyttöön otetun uuden kuluvaan käyttöomaisuuden hankintamenoista.* Luovutushinta ja vastike tai niiden osa, joita ei ole edellä mainituin tavoin vähennetty sinä verovuonna, jona käyttöomaisuus on luovutettu, tuhoutunut tai vahingoittunut, eikä kolmena tai, mikäli sen läänin lääninverovirasto, jonka alueella verovelvollisen kotipaikka on, verovelvollisen hakemuksesta erityisistä syistä niin päättää, useampana sitä seuraavana verovuotena, luetaan sen verovuoden tuotoksi, minkä aikana se olisi viimeistään ollut käyttöomaisuuden hankintamenoista vähennettävä.

Ehdotus

jatkaa elinkeinotoimintaansa ja tekee todennäköiseksi aikovansa hankkia uutta kuluva käyttöomaisuutta, menojäännöstä laskettaessa vähentämättä jäänyttä erää ei kuitenkaan katsota verovuoden tuotoksi, vaan se vähennetään kahden tai, mikäli sen läänin lääninverovirasto, jonka alueella verovelvollisen kotipaikka on, verovelvollisen hakemuksesta erityisistä syistä niin päättää, useamman seuraavan verovuoden aikana käyttöön otetun kuluvaan käyttöomaisuuden hankintamenoista. Edellä mainituin tavoin vähentämättä jäänyt erä luetaan sen verovuoden veronalaiseksi tuotoksi, *jonka* aikana se olisi viimeistään ollut käyttöomaisuuden hankintamenoista vähennettävä.

43 §

Mikäli verovelvollinen jatkaa elinkeinotoimintaansa ja tekee todennäköiseksi aikovansa korjata vahingoittuneen käyttöomaisuuden tai hankkia uutta kuluva käyttöomaisuutta, tuloutetaan 34, 36, 37, 38 ja 39 §:ssä tarkoitetusta käyttöomaisuudesta saadut veronalaiset luovutushinnat ja muut vastikkeet poistamatonta hankintamenon vastaavaa osaa lukuun ottamatta vähentämällä ne uuden käyttöomaisuuden hankintamenoista tai vaurioituneen käyttöomaisuuden kuntoon saattamisesta johtuneista menoista. Luovutushinta ja vastike tai niiden osa, joita ei ole edellä mainituin tavoin vähennetty sinä verovuonna, jona käyttöomaisuus on luovutettu, tuhoutunut tai vahingoittunut, eikä kolmena tai, mikäli sen läänin lääninverovirasto, jonka alueella verovelvollisen kotipaikka on, verovelvollisen hakemuksesta erityisistä syistä niin päättää, useampana sitä seuraavana verovuotena, luetaan sen verovuoden tuotoksi, *jonka* aikana se olisi viimeistään ollut käyttöomaisuuden hankintamenoista vähennettävä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 . Sitä sovelletaan ensimmäisen ker-
ran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.*

3.

Laki

tulo- ja varallisuusverolain 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 38 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

38 §.

Kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvan velan korot sekä indeksi- ja kurssitappiot vähentää vain sanotun tulolähteen tuloista *sekä kiinnitettyjen velkain korot ainoastaan 50 000 markkaan saakka kokonaan ja tämän määrän ylittävältä osalta 20 prosenttia.*

38 §

Kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvan velan korot sekä indeksi- ja kurssitappiot vähentää vain sanotun tulolähteen tuloista.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 . Sitä sovelletaan ensimmäisen ker-
ran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.*

4.

Laki

velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa 20 päivänä joulukuuta 1974 annetun lain 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (973/79), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §.

Verovelvollisella on oikeus veronalaisista tuloistaan vähentää elinkeinotoimintaan, maatalouden harjoittamiseen ja muuhun ansiotoimintaan liittyvien velkojen korot sekä indeksi- ja kurssitappiot, *kuitenkin niin, että kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvien velkojen korot sekä indeksi- ja kurssitappiot vähentää vain sanotun tulolähteen tuloista sekä kiinnitettyjen velkojen korot ainoastaan 50 000 markkaan saakka kokonaan ja tämän määrän ylittävältä osalta 20 prosenttia.* Verovelvollisella tai milloin kysy-

2 §

Verovelvollisella on oikeus veronalaisista tuloistaan vähentää elinkeinotoimintaan, maatalouden harjoittamiseen ja muuhun ansiotoimintaan liittyvien velkojen korot sekä indeksi- ja kurssitappiot. Kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvien velkojen korot sekä indeksi- ja kurssitappiot vähentää *kuitenkin* vain sanotun tulolähteen tuloista. Verovelvollisella tai milloin kysymyksessä ovat puoliset, joihin sovelletaan tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) puolisoita koskevia säännöksiä, puolisoilla yhdessä on lisäksi

myksessä ovat puoliset, joihin sovelletaan tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) puolisoita koskevia säännöksiä, puolisoilla yhdessä on lisäksi oikeus vähentää velkojen korkoja sekä indeksij- ja kurssitappioita yhteensä enintään 25 000 markkaa, johon määrään saa sisältyä oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen korkojen ja indeksij- ja kurssitappioiden lisäksi muita korkoja ja indeksij- ja kurssitappioita enintään 10 000 markkaa. Erityislain nojalla verovapaan omaisuuden hankkimista varten otettujen velkojen korot ja indeksij- ja kurssitappiot eivät ole verotuksessa lainkaan vähennyskelpoisia.

oikeus vähentää velkojen korkoja sekä indeksij- ja kurssitappioita yhteensä enintään 25 000 markkaa, johon määrään saa sisältyä oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen korkojen sekä indeksij- ja kurssitappioiden lisäksi muita korkoja sekä indeksij- ja kurssitappioita enintään 10 000 markkaa. Erityislain nojalla verovapaan omaisuuden hankkimista varten otettujen velkojen korot sekä indeksij- ja kurssitappiot eivät ole verotuksessa lainkaan vähennyskelpoisia.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 . Sitä sovelletaan ensimmäisen ker-
ran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.*

5.

Laki

tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain 4 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tappiontasauksesta tuloverotuksessa 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain
(362/68) 10 §, ja
lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Jos tulolähteen verotettava tulo on vahvistettava harkintaverotuksin, tappiota saadaan vähentää kunnallisverotuksessa enintään tulolähteen verotuslain 72 §:n 1 momentin 1—3 kohtien mukaan vahvistettua tuloa vastaava määrä ja ainoastaan niin, että verotettavaksi tuloksi jää vähintään puolet harkintaverotuksin vahvistetusta tulosta.

10 §.

Tulona, jonka perusteella ratkaistaan, onko toimitettava harkintaverotus, pidetään tulolähteen verotettavaa tuloa, josta ei ole vähennetty tässä laissa tarkoitettua tappiota.

10 §

Jos tulolähteellä on tässä laissa tarkoitettuja, aikaisemmilta vuosilta vahvistettuja tappioita, harkintaverotuksen edellytyksiä arvioitaessa tulolähteen verotettavana tulona pidetään määrää, josta nämä tappiot on vähennetty.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Sitä sovelletaan ensimmäisen ker-
ran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.*

Jos verovelvollisella on ennen vuotta 1984 ollut useampia liikelähteitä, joista vahvistetut tappiot ovat tätä lakia sovellettaessa vielä vähennyskelpoisia, nämä tappiot vähennetään tätä lakia sovellettaessa kunnallisverotuksessa niin kuin ne olisivat saman liikelähteen tappioita.
